

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 grudnia 2011r

Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Gospodarczy XX Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Piotr Wierzchowski
Sędziowie:	
Protokolant:	sekr. sądowy Elżbieta Piotrowska

po rozpoznaniu w dniu 22 listopada 2011 w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) S. B. w W.

przeciwko Miasto (...) W.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego Miasta (...) W. na rzecz powoda (...) S. B. w W. 1.494.838,37 zł (jeden milion czterysta dziewięćdziesiąt cztery tysiące osiemset trzydzieści osiem zł 37/100) z ustawowymi odsetkami od 25 kwietnia 2008r do dnia zapłaty oraz kwotę 30.217 zł (trzydzieści tysięcy dwieście siedemnaście zł) tytułem kosztów procesu;

II. w pozostałej części powództwo oddala;

III. zasądzić od pozwanego Miasta (...) W. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 67.215 zł (sześćdziesiąt siedem tysięcy dwieście piętnaście zł) tytułem części opłaty od pozwu od której powód był zwolniony.

SSO Piotr Wierzchowski

UZASADNIENIE

Strona powodowa- S. B. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...) w W. wniosła o zasądzenie od Miasta (...) W. w W. kwoty 1.744.295 zł tytułem wynagrodzenia z umowy o roboty budowlane podwyższonego na podstawie art. 357⁽¹⁾ kc wraz z odsetkami ustawowymi od tej kwoty od dnia 25 kwietnia 2009r do dnia zapłaty.

W odpowiedzi na pozew pozwana powództwa nie uznała, wnosząc o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Po przeprowadzeniu w listopadzie 2005r przetargu nieograniczonego zorganizowanego przez Zakład (...) w D. W. Miasta (...) W., w dniu 30 grudnia 2005r pomiędzy stronami zawarta została umowa o roboty budowlane nr (...) (k. 69). W § 12 umowy przewidywał wynagrodzenie ryczałtowe, ostatecznie ustalone na kwotę 8.664.090,19 zł brutto. W ramach wykonywania umowy powód nabywał, zgodnie z planem robót przedstawionym w kosztorysach ofertowych,

materiały budowlane konieczne do realizacji przedmiotu umowy. Zdaniem powoda w roku 2007 nastąpił gwałtowny wzrost cen materiałów budowlanych, który wiązał się z nadspodziewanie dobrą koniunkturą na polskim rynku mieszkaniowym, rozwojem inwestycji infrastrukturalnych, wzrostem wynagrodzeń pracowników branży budowlanej związany z migracją, a także sytuacją na rynkach światowych w dziedzinie zapotrzebowania na materiały budowlane. Wzrost cen materiałów budowlanych, który wystąpił w 2007r naraził powoda na rażącą stratę stanowiącą jego zdaniem różnicę pomiędzy wysokością cen materiałów budowlanych zakładaną przez strony na etapie zawierania umowy (wskazaną w kosztorysach ofertowych- zał. nr 5 do umowy), uwzględniającą „normalny” wskaźnik wzrostu cen materiałów w okresie wykonywania umowy, a faktyczną wysokością cen materiałów budowlanych w 2007r. Według swoich wyliczeń powód poniósł z tego tytułu stratę w wysokości (...) zł brutto. Na propozycje ugodowe powód odpowiedzi nie otrzymał od pozwanego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 357¹ kc jeżeli z powodu nadzwyczajnej zmiany stosunków spełniania świadczenia byłoby połączone z nadmiernymi trudnościami albo groziłoby jednej ze stron rażącą stratą, czego strony nie przewidziały przy zawarciu umowy, Sąd może po rozważeniu interesów stron, zgodnie z zasadami współżycia społecznego, oznaczyć sposób wykonania zobowiązania, wysokość świadczenia lub nawet orzec o rozwiązaniu umowy.

Celem ustalenia wysokości straty powoda w dniu 6 października 2009r Sąd wydał postanowienie w przedmiocie powołania dowodu opinii biegłego sądowego z zakresu budownictwa i materiałów budowlanych celem weryfikacji sporządzonych przez powoda kosztorysów powykonawczych, zestawienia prezentujące odpowiednie pozycje kosztorysów ofertowych i kosztorysów powykonawczych oraz ustalenia różnicy stanowiącej wartość straty, porównując je (o ile zajdzie taka konieczność) z dokumentami finansowymi znajdującymi się w księgach handlowych powoda oraz dokonanie analizy finansowej wzrostu kosztów i cen w latach 2006-2007 (k. 1680).

Biegły J. W. z powierzonego mu zadania nie wywiązał się zdaniem Sądu zadowalająco, w związku z czym Sąd postanowieniem z dnia 15 grudnia 2010r uzupełnił postanowienie dowodowe z dnia 6 października 2009r poprzez wskazanie innemu biegłemu sądowemu dodatkowego zakresu opinii:

- dokonanie weryfikacji podanych przez powoda cen materiałów budowlanych w 2007r. z cenami rynkowymi materiałów budowlanych określonymi według S.,
- stwierdzenie wpływu wzrostu cen i kosztów materiałów budowlanych w 2006 - 2007 r. na kosztorys wykonanych robót,
- określenie wysokości kosztów poniesionych przez powoda w wykonywaniu umowy o roboty budowlane z dnia 30 grudnia 2005 r., nr (...),
- weryfikacji sporządzonych przez powoda kosztorysów powykonawczych, zestawienia prezentującego odpowiednie pozycje kosztorysów ofertowych i kosztorysów powykonawczych oraz ich różnicy stanowiącej wartość straty, porównując je (o ile zajdzie taka konieczność) z dokumentami finansowymi znajdującymi się w księgach handlowych powoda oraz dokonania analizy finansowej kosztów i cen w latach 2006 — 2007 r.,

Opinię sporządził biegły mgr inż. A. Ż. (1) (k. 2086).

Biegły dokonał oceny kosztorysów powykonawczych sporządzonych przez powoda i stanął na stanowisku, że generalnie zastosowane przez powoda ceny materiałów budowlanych, na podstawie których sporządzone zostały kosztorysy powykonawcze, nie zostały zawyżone w stosunku do średnich cen materiałów notowanych przez S. lub dokumentowanych fakturami ich zakupu. Podkreślić zdaniem biegłego należy, że z łącznej puli 187 badanych pozycji materiałowych, aż 90 cen materiałów w rozliczeniach kosztorysowych była niższa od średnich krajowych cen notowanych przez S..

W opinii biegłego w wyniku wzrostu cen i kosztów materiałów budowlanych w latach 2006-2007 łączny wzrost wartości robót wykonanych po 31 grudnia 2006r w stosunku do wartości umownej (ofertowej) wyniósł 1.494.838,37 zł netto plus 7% podatku od towarów i usług (VAT). Łączna wartość netto robót wykonanych przez powoda wyniosła 9.550.532,75 zł.

Strony zastrzeżeń do opinii A. Ż. (2) nie składały.

Ciężar dowodu zaistnienia przesłanek do skorzystania z uprawnienia do żądania modyfikacji zobowiązania przez zmianę wysokości świadczenia pozwanego spoczywał na powodzie.

Zdaniem Sądu powód generalnie temu obowiązкови sprostał.

Przesłankami zastosowania art. 537¹kc są:

1. nadzwyczajna zmiana stosunków;
2. groźba rażącej straty dla jednej ze stron;
3. związek przyczynowy pomiędzy zmianą stosunków a groźbą straty;
4. nieprzewidzenie przez strony przy zawieraniu umowy wpływu zmiany stosunków na wykonanie zobowiązania.

Ad. 1). Podkreślić należy, że nadzwyczajność ma cechować samą zmianę stosunków, niekoniecznie natomiast zdarzenie, które ją powodują. Nadzwyczajna zmiana stosunków nie musi być więc spowodowana nadzwyczajną przyczyną (np. klęską żywiołową). Wymóg nadzwyczajnego charakteru zmiany stosunków wiąże się z założeniem istnienia tzw. normalnego ryzyka kontraktowego- zmian społecznych będących zjawiskami zwyczajnymi, z którymi strony zawierające zobowiązanie muszą się liczyć.

Zmiana stosunków oznacza, że okoliczności, warunki, położenie czy sytuacja, w której działają strony staje się (w trakcie realizowania kontraktu) inna niż w chwili zawierania umowy. Zmiana ta musi mieć charakter powszechny, czyli odnosić się do pewnej grupy podmiotów (w tym wypadku gospodarczych- branża budownictwo mieszkaniowe).

Zdaniem Sądu Okręgowego wszystkie elementy tej przesłanki zostały przez powoda wykazane. Nie można jako konsekwencji zwykłego ryzyka kontraktowego uznać wzrostu cen w ciągu dwóch lat na poziomie 18% (różnica cen netto kontraktu wg umowy i w rzeczywistości). Zmiana cen objęła cały kraj w tym również powoda i dotyczyła całej branży budowlanej.

Ad. 2). Pojęcia „rażącej straty” nie można interpretować w oderwaniu od istoty i celu konkretnego zobowiązania. O tym, czy wykonanie umowy przynosi stratę decyduje nie samo porównanie aktualnej wartości świadczeń, ale całokształt stosunków wykonania zobowiązania dla majątku strony. Niewątpliwie strata w niniejszej sprawie jest rażąca, gdy przyjęty przez powoda zysk z kontraktu w wysokości 10% (k. 96) pochłaniany jest z naddatkiem przez 18-procentową stratę.

Ad. 3). Związek przyczynowy pomiędzy zmianą stosunków w postaci nadzwyczajnej zmiany cen materiałów budowlanych a groźbą straty nie wymaga dogłębnych wyjaśnień, gdy powód dokonując zakupu materiałów w latach 2006-2007 inwestuje w ich cenę prawie dwukrotną wartość zysku.

Ad. 4). W ocenie Sądu w niniejszej sprawie spełniona została również przesłanka „nieprzewidywalności” zmiany stosunków. Strony przy zawieraniu kontraktu, nawet przy dołożeniu należytej staranności nie mogły przewidzieć zmiany koniunktury na rynku nieruchomości, rozwoju inwestycji, wzrostu cen robocizny i zmniejszenia podaży siły roboczej, a przynajmniej stopnia zmiany tych czynników.

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania i ustalenia, Sąd Okręgowy określił wysokość świadczenia powoda na wskazaną w wyroku.

Jest to kwota wzrostu cen wskazana w opinii biegłego (...) nieuwzględniająca 7- procentowego podatku VAT. W tym zakresie Sąd powództwo oddalił rozważając interesy stron i biorąc pod uwagę zasady współzycia społecznego. Zasądzenie całej kwoty brutto obliczonej przez biegłego naruszałoby zdaniem Sądu powyższe reguły. Przy takim rozstrzygnięciu cały finansowy skutek nadzwyczajnej zmiany cen obciążałby pozwanego.

Jak wskazał pozwany w odpowiedzi na pozew, w toku postępowania o udzielenie zamówienia publicznego złożonych zostało 7 ofert. Cena ofertowa powoda była na szóstej pozycji. Przyjąć więc zdaniem Sądu Okręgowego należy, że powód relatywnie nisko ocenił ryzyko związane ze zmianą cen materiałów budowlanych i wynagrodzeń w branży budowlanej.

Mając powyższe na uwadze Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.494.838,37 zł na podstawie art. 357¹ kc, oddalając powództwo w pozostałej części na podstawie art. 6 kc jako nieuzasadnione.

O odsetkach orzeczono stosownie do art. 481 kc.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 100 kpc gdyż powód w nieznacznym stopniu uległ w swym żądaniu.

SSO Piotr Wierzchowski